

ANORMAL UTERİN KANAMAYA YAKLAŞIM

Dr. Çağdaş Bayram

İKÇÜ Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Normal Menstrüel Siklus

- Sıklığı 24-38 gün arasında değişen
- Düzenli aralıklarla gerçekleşen
- Ortalama kanama miktarı 80 ml'nin altında olan
- 4 - 8 gün süren dönemler normal menstrüel siklus olarak tanımlanır.

NORMAL MENS VE AUK KARAKTERİSTİKLERİ

Özellik	Normal Mens	Anormal Uterin Kanama
DÖNGÜ	24-38 gün	<24 gün veya >38 gün
DÜZEN	24-38 gün arasında değişen sıklık	Normal mens döngüsünün birden fazla kez değişiklik göstermesi
MİKTAR	80 ml'den az kanama miktarı	Kan hacmini ölçmek güçtür İki saatte bir tampon değişimi ya da günlük aktiviteleri engelleyen kanama
SÜRE	Ortalama 5 gün devam eden kanama	5 günden daha uzun süren kanama

Anormal Uterin Kanama

- Menstrüel kanamaların miktarında, süresinde ve sıklığındaki düzensizliği belirten organik ya da non-organik kanamalardır.
- **Kronik AUK**, 6 aydır devam eden uterus korpus kaynaklı düzensiz, anormal miktarda olan kanamalarıdır.
- **Akut AUK**, acil müdahale gerektiren aşırı miktarda olan kanamalardır. Kronik AUK zemininde gelişebilir.
- AUK, jinekoloji pratiğinde polikliniğe başvuru nedenlerinin yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır.
- Üreme dönemindeki kadınların %14'ünü etkiler.

- Genital bölgedeki anormal kanama uterusu ait olabileceği gibi

alt genital traktusa (vulva, vajina, serviks)

üst genital traktusa (uterus, fallop tüpleri, overler)

non jinekolojik (üretra, mesane, rektum) orjinlide olabilir.

PALM-COEIN

- Üreme çağındaki kadınlarda uterin kanama anormalliklerini, kanama patterni ve etiyolojisine göre sınıflandıran **PALM-COEIN** akronimi 2011 yılında FIGO tarafından yayınlanmış
- **Şiddetli menstrüel kanama** (menoraji yerine)
- **Intermenstrüel kanama** (metroraji yerine)
- 'Disfonksiyonel uterin kanama' terimi PALM-COEIN sisteminin bir parçası değildir

PALM-COEIN SINIFLANDIRMASI

- **P**olip
- **A**denomyosis
- **L**eiomyom
- **M**align ve premalign lezyonlar

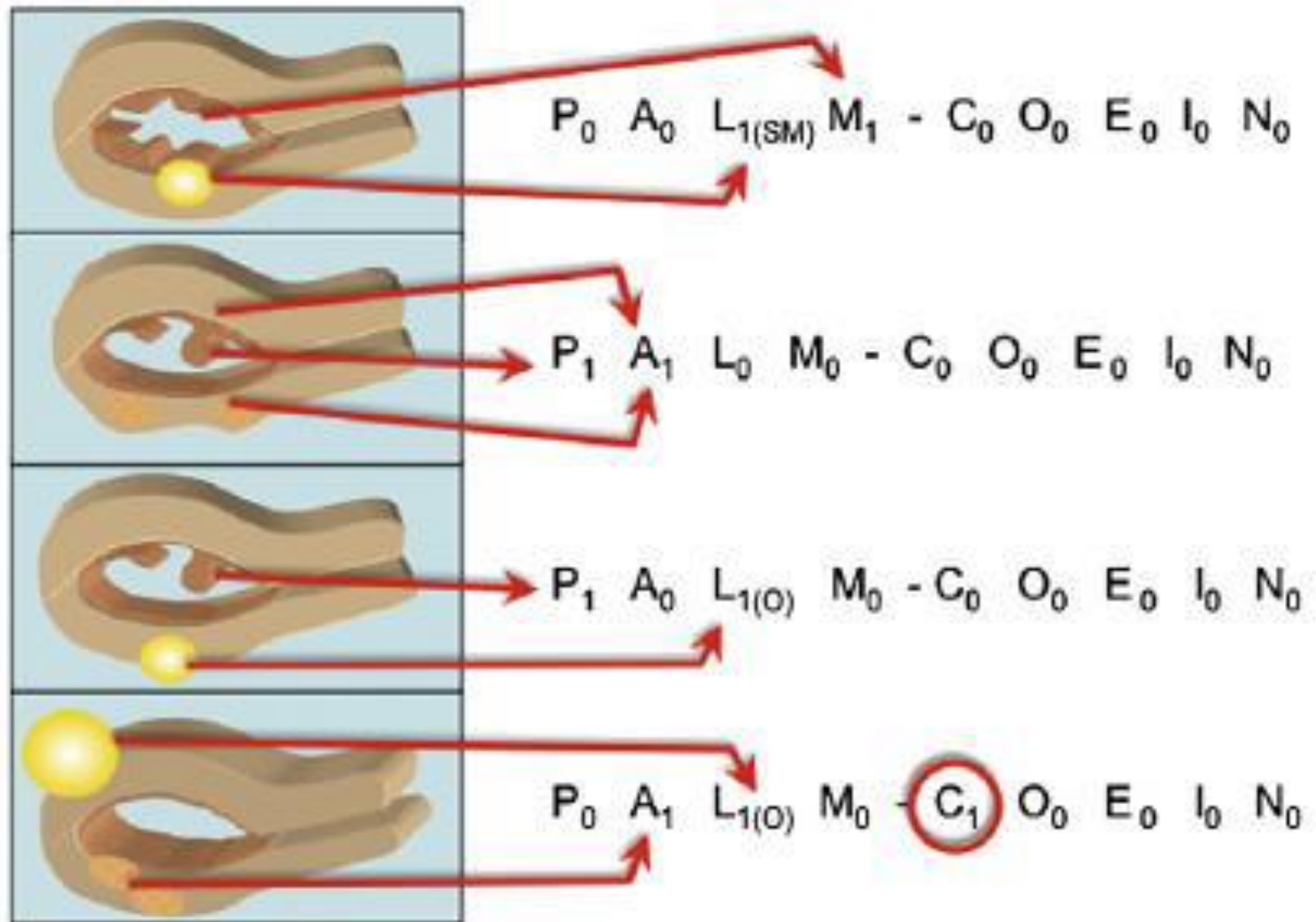
PALM-COEIN SINIFLANDIRMASI

- **C**oagulopathy
- **O**vulatuvar disorders
- **E**ndometrial
- **I**atrojenik
- **N**on-klasifiye

- PALM, histopatolojik olarak veya görüntüleme yöntemleri ile tespit edilebilen yapısal patolojileri COEIN ise histopatolojik ya da görüntüleme yöntemleri ile tespit edilemeyen patolojileri içerir.

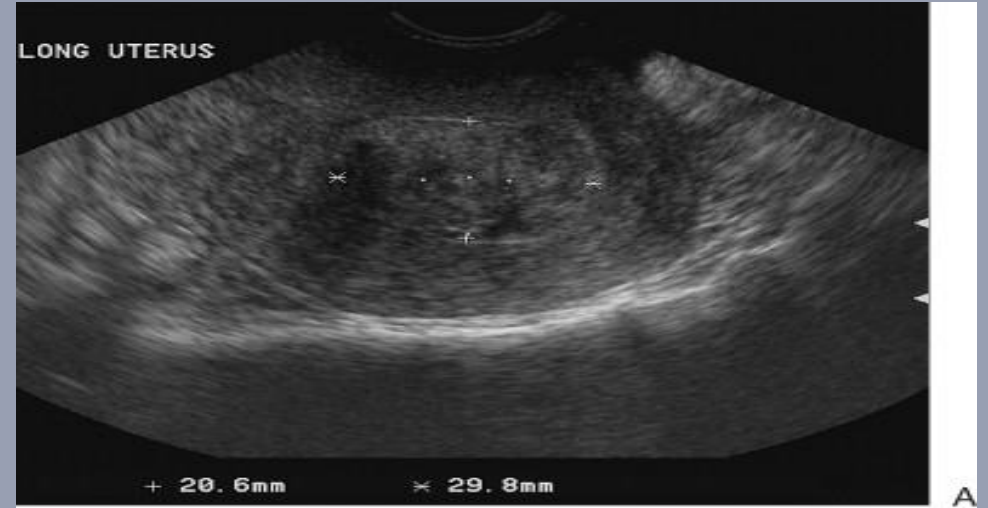

PALM-Polip (AUK-P)

- Vasküler, glandüler, fibromusküler ve bağ dokusu bileşeni içerir.
- Çoğu benign, çok azında atipi/malignite vardır.
- Klasifikasyon sistemi açısından, histeroskopik ya da ultrasonografik görüntülemeyen (salin infüzyon sonografi) herhangi birinin olması yeterlidir.
- Polip sayısı ve büyüklüğü ile ilgili bir klasifikasyon mevcut değildir.

Polipler

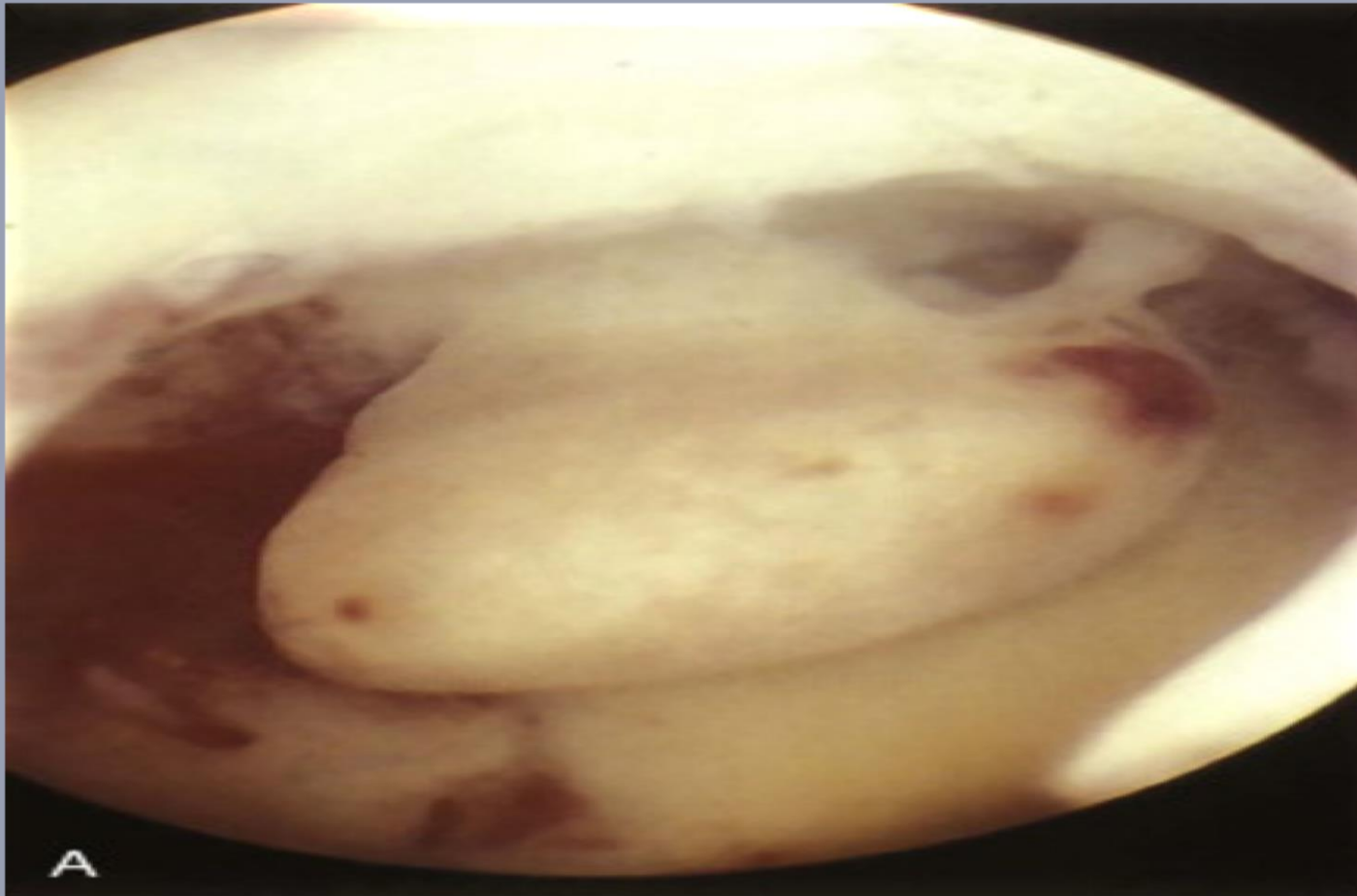
TV USG

SALİN İNFÜZYON SONOGRAFİ

Endometrial Polip

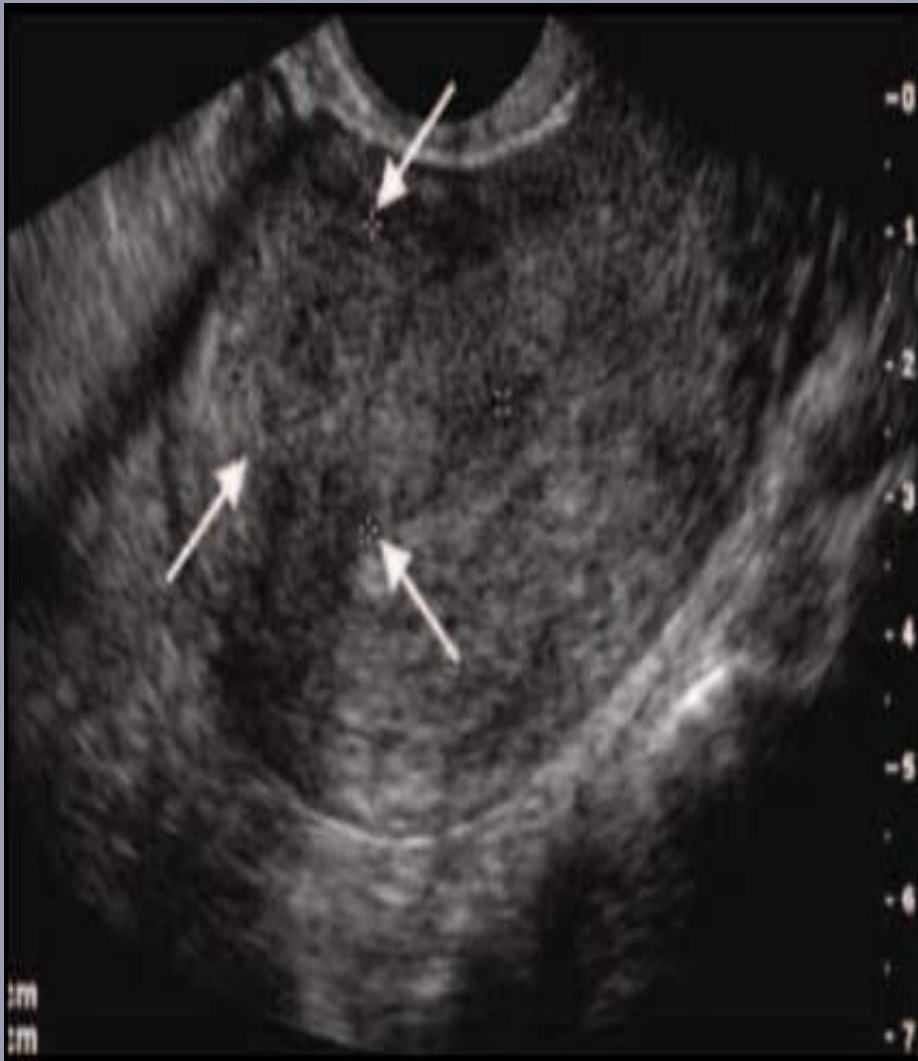
PALM-Adenomyozis (AUK-A)

- Klasik olarak tanısı histopatolojik olarak konulur.
Endometrial stroma ve gland yapısının myometrium içinde olması
- USG ve MRI üzerine kurulmuş tanı ölçütleri oluşturulmuştur.
Hipertrofik myometrium ve myometriumda heterotopik endometrial doku,
Fokal veya diffüz olabilir.

Adenomyozis tanısında Sonografik ve MR bulguları

- Uterus büyümesi (12 cm'e kadar)
- Asimetrik uterus duvar kalınlaşması
- Myometriumda heterojen eko yapısı
- Myometriumda kistik ekojenik hipoekoik boşluklar
- Endomyometrial sınırın net izlenememesi
- Subendometrial ekojenik çizgisel strialar
- Transisyon zonunun kalınlaşması (endometrium tabakasını saran hipoekoik halonun >12 mm olması)

Adenomyozis

TV USG

MRI

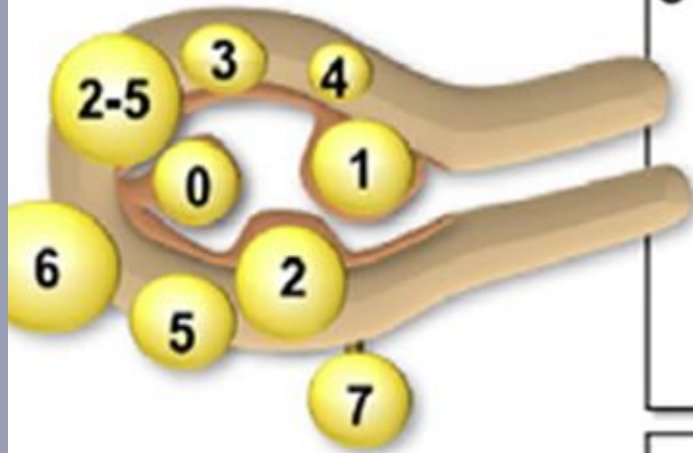

PALM-Leimyoma (AUK-L)

- Özellikle submüköz olanlar karşımıza AUK ile çıkabilir.
- Sınıflama
  - **PRİMER:** Myom Var mı? Yok mu?
  - **SEKONDER:** Submukozal bileşen var mı ? Yok mu ?
  - **TERSİYER:** Lokalizasyon ve temas ettiği uterin bölgeyi içerir.

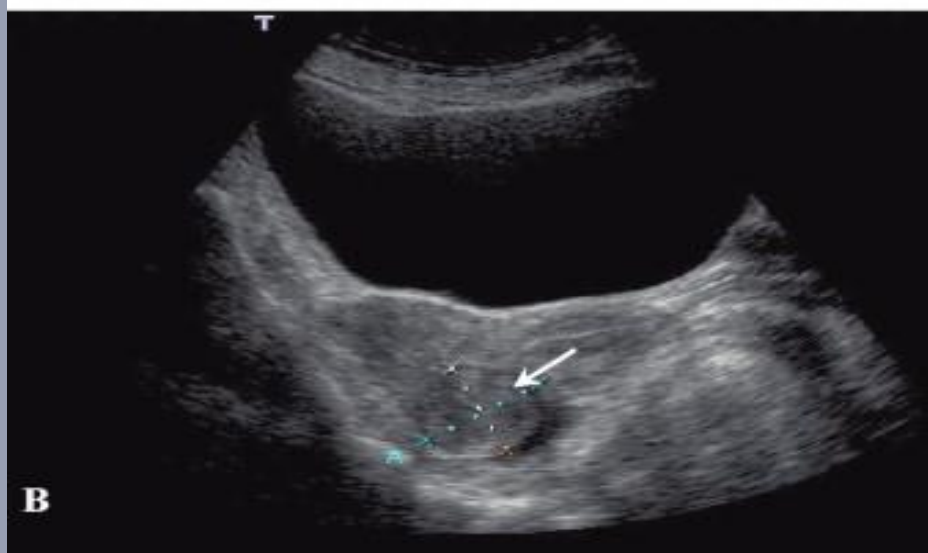
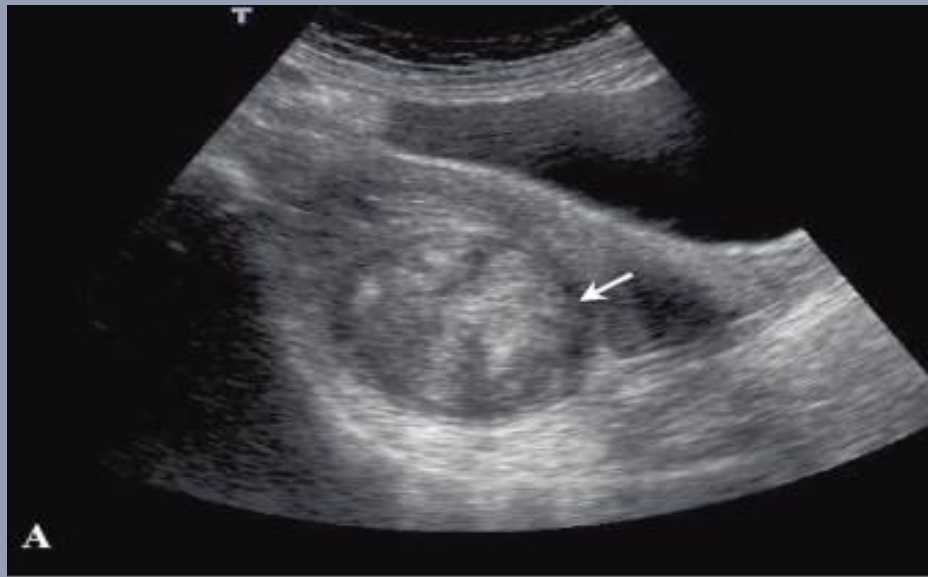
Leiomyoma

Leiomyoma subclassification system

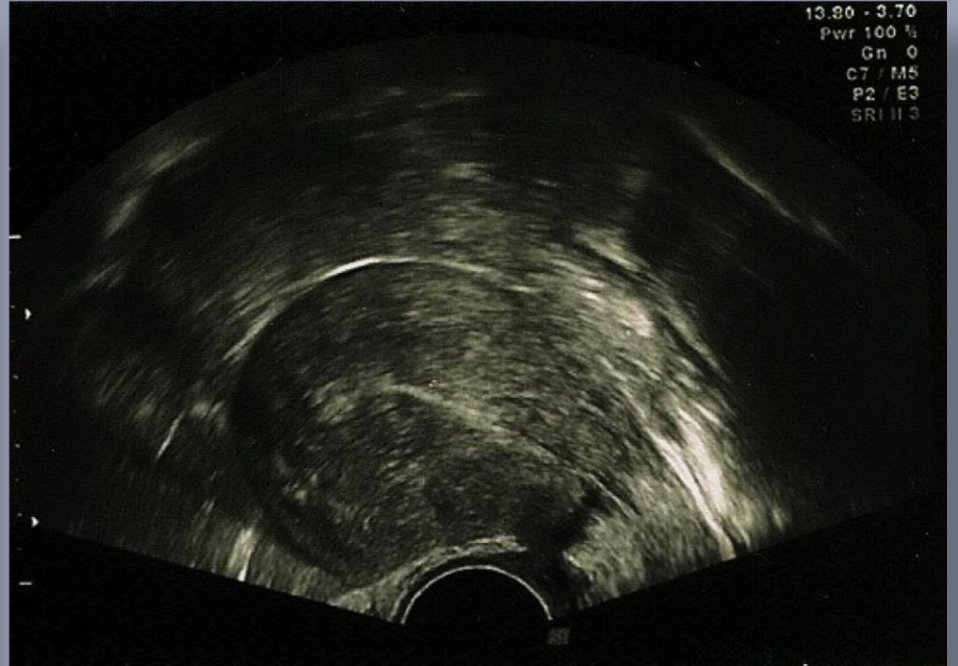
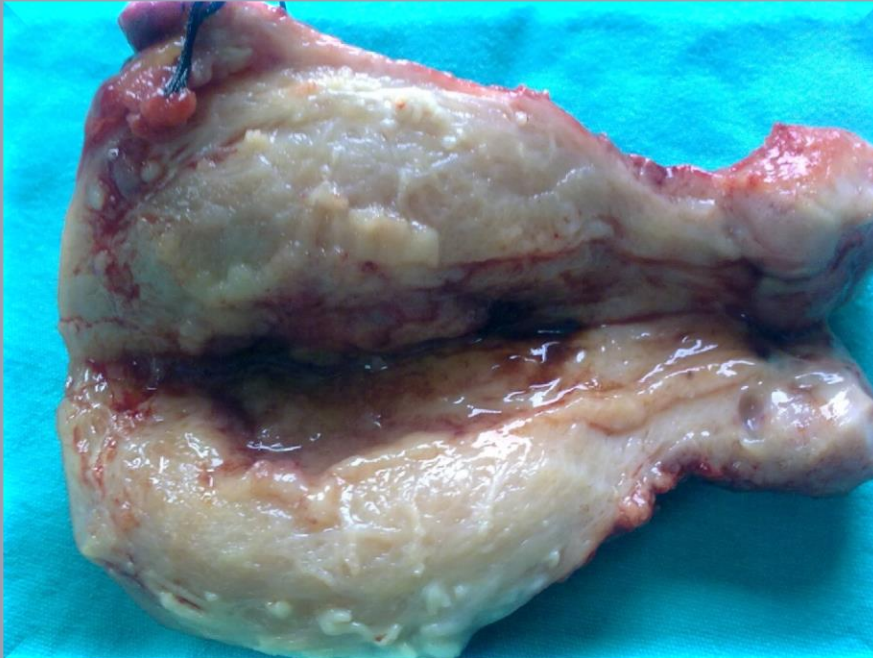
SM - Submucosal	0	Pedunculated intracavitary
	1	<50% intramural
	2	≥50% intramural
O - Other	3	Contacts endometrium; 100% intramural
	4	Intramural
	5	Subserosal ≥50% intramural
	6	Subserosal <50% intramural
	7	Subserosal pedunculated
	8	Other (specify e.g. cervical, parasitic)
Hybrid leiomyomas (impact both endometrium and serosa)	Two numbers are listed separated by a hyphen. By convention, the first refers to the relationship with the endometrium while the second refers to the relationship to the serosa. One example is below	
	2-5	Submucosal and subserosal, each with less than half the diameter in the endometrial and peritoneal cavities, respectively.

Leiomyom

PALM-Malignansi (AUK-M)

- En önemli nedenler: Hiperplazi ve Malignitelerdir.
Üreme çağında daha nadir.
Risk faktörleri (obezite, kronik anovulasyon) varsa üreme çağında da düşünülmelidir.

Kompleks endometrial hiperplazi zemininde gelişen karsinom

Endometrial Örnekleme

- 13-18 yaş

Endometrium kanseri 0.2:100.000

Nadir olgularda obesite ve 2-3 yıl süren anormal kanama vardır.

- 19-39 yaş

Kanser riski 20-34 yaş arası %1.6

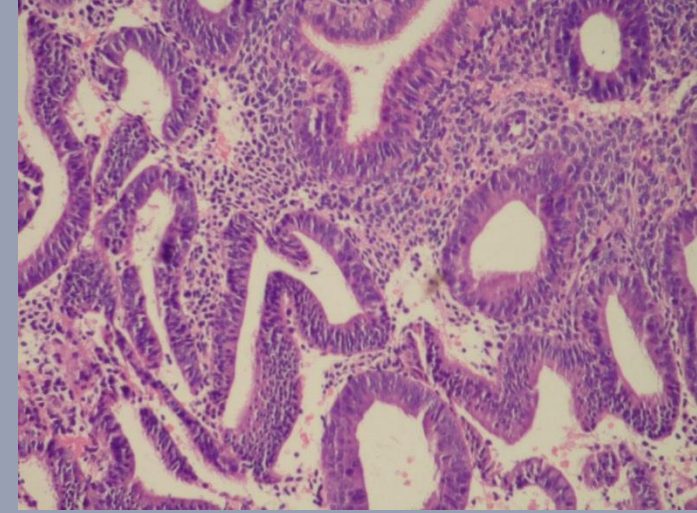
Risk faktörleri nulliparite, hipertansiyon, VKİ>30, düzensiz adet kanaması ve aile öyküsüdür.

Tıbbi tedaviye yanıt vermeyen ya da uzun süre anovulasyon olan durumlarda endometrial örnekleme yapılır.

- 40 yaş-menopoz

13-24:100.000

- 45 yaş üstü tüm anovulatuvar kanamalarda endometrial örnekleme yapılmalıdır.

Endometrial Hiperplazi

COEIN-Koagülopati (AUK-C)

- Hemostaz ile ilgili sistemik hastalıklar ve antikoagulan ilaç kullanımı ile ilgili olan AUK'ı kapsar.
- Adölesanda aksi ispat edilene kadar koagülopati d ş n lmeli
- Şiddetli menstrüel kanaması olan kadınların kanamalarının %13'  biyokimyasal olarak saptanabilen sistemik hemostatik hastalığa bağlıdır.

%90 von Willebrand hastalığı

Koagulopati

- Kalıtsal kanama bozukluğu tanısında hikaye önemli yer tutmaktadır.

Adolesanlarda

- Menarştan sonra şiddetli menstrüel kanama , anemi
- Aile hikayesi

Erişkinlerde aşağıdakilerden bir ya da ikisinin varlığında kalıtsal kanama bozukluğu düşünölmeli

Bir tane

- Postpartum kanama
- Cerrahi işleme bağlı kanama
- Diş işlemleri sırasında kanama

İki tane

- Ayda bir iki kez cilt morarması
- Ayda bir iki kez burun kanaması
- Sık dişeti kanaması
- Ailede kanama yakınması öyküsü

COEIN-Ovulatuvar disfonksiyon (AUK-O)

- Adölesan ve menopoza geçiş dönemlerinde sık
- Amenore, intermenstrüel kanama, şiddetli menstrüel kanama şeklinde karşımıza çıkabilir.
- PKOS, hipotroidi, hiperprolaktinemi, mental stres, obesite, anoreksi, kilo kaybı, fazla egzersiz en sık neden

OVULASYON İŞLEV BOZUKLUĞU NEDENLERİ

PRİMER HİPOTALAMO-PİTÜİTER DİSFONKSİYON

KALLMAN SENDROMU

İDİOPATİK HİPOGONADOTROPİK HİPOGONADİZM

TÜMÖR-TRAVMA-RADYASYON

SHEEHAN SENDROMU

BOŞ SELLA SENDROMU

PİTÜİTER ADENOM VE DİĞER TÜMÖRLER

OTOİMMÜN LENFOSİTİK HİPOFİSİT

LAKTASYONEL AMENORE

STRES

BESLENME BOZUKLUKLARI

YOĞUN EGZERSİZ

OVULASYON İŞLEV BOZUKLUĞU NEDENLERİ

DİĞER NEDENLER

POLİKİSTİK OVER SENDROMU

HİPERTİROİDİZM-HİPOTİROİDİZM

ADRENAL VE OVERE AİT TÜMÖRLER

KRONİK KARACİĞER VE BÖBREK HASTALIĞI

CUSHİNG HASTALIĞI

KONJENİTAL ADRENAL HİPERPLAZİ

PREMATÜR OVARYAN YETMEZLİK (GENETİK/OTOİMMÜN/RADYASYON)

TURNER SENDROMU

ANDROJEN DUYARSIZLIK SENDROMU

COEIN: Endometrial Bozukluk(AUK-E)

- Normal ovulatuvar siklusu olan kadınlarda, diğer tanımlanmış nedenler dışlandığında akla gelmesi gerekir.
- Şiddetli menstrüel kanama durumunda endometrial hemostazda primer bozukluk söz konusu olabilir
  - Anormal prostoglandin sentezi
  - Prostaglandin reseptör upregülayonu
  - Artmış fibrinolitik aktivite
  - Artmış plazminojen aktivitesi

Endometrial Bozukluk

- Endometrial onarım mekanizmalarının bozulması sonucu intermenstrüel kanama, uzamış kanama ortaya çıkabilir.
- Bu bozuluklar endometrial yangı ya da enfeksiyon, vaskulogenez bozukluğu, lokal yangısal anormallikler sonucu oluşabilir.

COEIN: İyatrojenik (AUK-I)

- Gonadal steroid tedavisi sırasında sıklıkla ilk 3-6 ayda ve kırılma kanaması şeklinde ortaya çıkar.
- Gonadal steroidlerin yanlış kullanılması veya unutulması sonucu
- Sigara ve ilaçlar (antiepileptik, rifampin, griseofulvin gibi) östrojen ve progesteron düzeyinin azalmasına yol açar.
- LNG-RIA 3-6 ay vajinal lekelenme/kanama oluşturur.

iyatrojenik

- Dopamin metabolizmasını bozan sistemik ilaçlar ovulasyon bozukluğu ile AUK oluşturur:
  - Trisiklik antidepresan ve fenotiazinler serotonin alımını azaltır
  - Prolaktin inhibisyonu azalır
  - HPO aks etkilenererek ovulasyon bozulur
  - **Serotonin alımını etkileyen tüm ilaçlar ovulasyon bozukluğu ile amenore ve düzensiz kanama oluşturur**

COEIN: Henüz sınıflandırılmamış (AUK-N)

- Bu grupta AUK'ya neden olup olmadığı net olmayan bazı durumlar ve çok seyrek görülen olgular konulmuştur.

myometriyal hipertrofi,

A-V malformasyonlar,

kronik endometrit

henüz net tanımlanmamış durumlar

AYIRICI TANI

YENİDOĞAN

Östrojen çekilme

PREMENARŞ

Travma-cinsel taciz

Enfeksiyon

Üretral prolaps

Sarkoma Botryoides

Over tümörü

Puberte prekoks

ERKEN POSTMENARŞ

Anovulasyon (Hipotalamik immaturite)

Kanama diatezi

Stress (Psikojenik, egzersizle indüklenen)

Gebelik

Enfeksiyon

ÜREME DÖNEMİ

Anovulasyon

Gebelik

Polipler, Myomlar, Adenomyosis, Karsinom

Enfeksiyon

Endokrin disfonksiyon (PKOS, Tiroid hastalığı)

Kanama diatezi

İlaca bağlı (Oral kontraseptifler)

PERİMENOPOZAL

Anovulasyon

Polipler, Myomlar, Adenomyosis

Kanser

POSTMENOPOZ

Atrofi

Kanser

Östrojen replasman tedavisi

TANISAL YAKLAŞIM

- Öykü
  - ayrıntılı kanama şekli,
  - Etyolojiye yönelik semptomların sorgulanması
  - ilaç kullanımı, koagulopatiye yönelik sorular
  - Endometrium ca risk faktörleri
- Sistemik ve pelvik muayene
- Servikal sitolojik inceleme
- Servikal kültür

TANISAL YAKLAŞIM

- TVUSG
  - İntrakaviter lezyonlar için sensitivite %60-92, spesifite %62-93
  - İntrakaviter lezyonların 1/6 sı TVUSG ile atlanır.
- SIS
  - İntrakaviter lezyonlar için sensitivite %88-92, spesifite %72-95, tanısal değeri histeroskopiyle benzer
- H/S
- MRI

TANISAL YAKLAŞIM

- Endometriyal örnekleme
  - Endometrial biopsi (Pipelle)
  - Dilatasyon ve küretaj
  - Histeroskopi
- Laboratuvar
  - β -hCG (gebelik dışlanmalıdır)
  - Tam kan sayımı
  - TSH, Serbest testosteron, Prolaktin
  - PT, PTT, kanama zamanı, fibrinojen ve VW tanı paneli

Kronik AUK

3+ ay fazla sürede, hacimde, sıklıkta kanama

İlk Değerlendirme

Yapılandırılmış
öykü

Fizik muayene

Ek incelemeler

Ovulatuvar işlev

İlişkili tıbbi
bozukluklar,
ilaçlar, yaşam
faktörleri

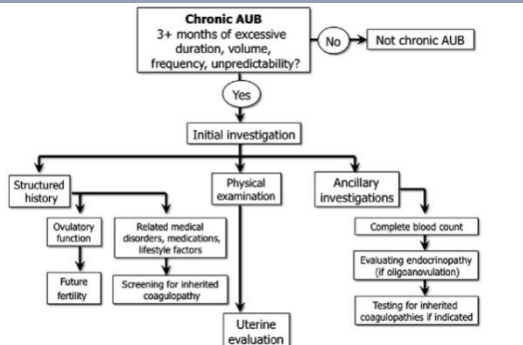
Tam kan sayımı

Endokrinopati
araştırılması
(oligoanovulasyonda)

Kalıtsal
koagülopati
taraması

Uterus
değerlendirilmesi

Kalıtsal
koagülopati
taraması

Uterus Değerlendirilmesi

Hiperplazi/neoplazi riskinde artış?

Endometrial biopsi

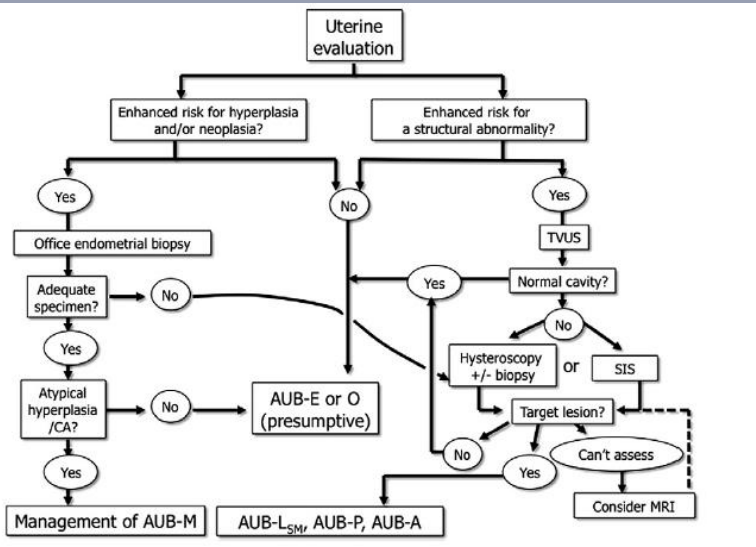
Ovulatuvar işlev

Yapısal anomali için artmış risk?

TV-USG

Normal Kavite?

Histereskopi
Salin infüzyon
sonografisi
MR inceleme

AUK TEDAVİSİNDE AMAÇ

- Kan kaybını azaltmak
- Anemi riskini düşürmek
- Düzensiz kanamaları engellemek
- Yaşam kalitesini arttırmak

Östrojen-Progesteron Tedavisi

- Şiddetli menstrüel kanama tedavisinde FDA tarafından onaylanan tek KOK Dienogest/ estradiol valerate
- Diğer KOK preparatları da akut ve kr AUK da etkili
- KOK ler günde 3 defa 1 hafta ve sonrasında günde 1 defa 3 hafta boyunca kullanılabilirler.

Parenteral estrojen

- Hemodinamik olarak anstabil akut AUK da,
25 mg konjuge estrojen 4x1 ya da 6x1 24 saat
sonrasında ise progesteron ya da KOK 14 gün
- AUK eğer bu tedaviden sonra yatışmaz ise H/S ile kavite
değerlendirilmelidir.

Progesteron Tedavisi

MPA (2.5-10 mg)

Noretindron (2.5-5 mg)

Megestrol asetat (40-320 mg)

Mikronize progesteron (200-400 mg)

- Ovulatuar AUK da 5 – 25 kullanılır.
- Anovulatuar AUK da 15 - 25 kullanılır.

Progesteron Tedavisi

- Akut AUK da multidoz progestin :
MPA 20 mg 3x1 1 hafta takibende 1x1 3 hafta kullanılabilir.

LNG-R1A

- Lokal olarak 20 mcg progestini 24 saatte salar.
- Şiddetli menstrüel kanama tedavisinde FDA onaylı
- Kanamayı 3 ayın sonunda % 85 oranında azaltır.
- Histerektomiye eşdeğer etkinlik sağlamaktadır.
- Diğer birçok ilaçtan üstün (kanamayı azaltmada, yaşam kalitesini artırmada ancak cerrahiye ihtiyaç oranı aynı)

Danazol

- Sentetik steroid ethisteron
- FSH-LH salınımını engeller. Zayıf androjenik
- Ciddi yan etkiler. (akne, kilo alımı, meme atrofisi)

GnRH agonistleri

- Leiomyoma bağlı şiddetli menstrüel kanamada etkili (leuprolid asetat)
- Menapozal yan etkiler
- Tedavi 6 ayı aşacaksa add-back terapi uygulanmalı (estrojen/norethindrone)
- Diğer medikal ve cerrahi tedavinin uygulanamadığı durumlarda kullanılır.
- Endometrial ablasyon öncesi endometrial atrofi sağlanması için goserelin asetat bir seğenek.

NSAİİ

- Siklooksijenaz inhibisyonu PG sentezini ↓
- TxA2 düzeyini ↑
- % 40 a kadar kanamayı azaltır.
- Mefenamik asit ve naproksen en fazla çalışılmış 2 NSAİİ.
- Şiddetli menstrüel kanamada diğer tedavilerle kombine olarak kullanılırlar.

Traneksamik asit

- Oral preparat ovulatuar AUK da FDA tarafından onaylanmıştır.
- şiddetli menstrüel kanamada etkili
- Menstrüasyon boyunca 4x1 gr oral

Desmopressin

- Endotelyal hücrelerde depo edilen vWF salınmasına neden olur.
- vWH da hormonal tedaviler işe yaramayınca kullanılır.

Semptomatik leiomyomlarda tedavi

- Ulipristal asetat (prog. res. modölatörü) apopitozu indükler, proliferasyonu engeller. Şiddetli AUK da etkili
- Medikal tedaviler submukozal olmayan myomlarda oldukça etkili

Kalıtsal kanama bozukluklarında tedavi

- En sık neden vWH
- Menarştan sonra akut AUK ve şiddetli AUK ların çok sık nedenidir.
- İlk önce hormonal tedavi denenir.
- KOK ların içindeki estrogen vWF ve FVIII aktivitesini artırır.
- Başarısız olursa desmopresin kullanılır.
- NSAİİ ilaçlar KE

Antikoagulan alanlarda tedavi

- LNG-RİA en iyi tercih gibi durmakta
- GnRH analoglarında kullanılabilir.
- Antikoagulan tedavi alan kadınların % 70 kadarında menseste değişiklikler meydana gelir.
- Traneksamik asit bu hastalarda KE
- KOK kullanılmamalı.
- Progesteron kullanımı ile ilgili bilgiler sınırlı ve kullananlarda tromboz riski yükselmekte.

SONUÇ

- Anormal uterin kanama sık görülen bir yakınmadır.
- AUK'nın lokal ve sistemik hastalıklara ikincil oluşabileceği gibi ilaçlar ile ilişkili olabileceği de unutulmamalıdır.
- En sık nedenleri gebeliğe bağlı durumlar, yapısal patolojiler (myom, endometrial polip, adenomyozis), ovulatuvar bozukluklar, koagülasyon defektleri ve neoplazilerdir.
- Günümüzde anormal uterin kanama paternleri; ağır veya uzun süreli düzenli menstrüasyon kanaması, intermenstrüel kanama, düzensiz kanama (ovulatuvar disfonksiyon) ve amenore şeklinde tarif edilmektedir.

TEŞEKKÜRLER